

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

ĐẶNG THỊ HOA PHƯỢNG

**VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO NHÓM
VÀO CÁC CHỦ ĐỀ TRONG MÔN MĨ THUẬT
TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC GIA ĐỨC,
HUYỆN THỦY NGUYÊN, HẢI PHÒNG**

TÓM TẮT

LUẬN VĂN THẠC SĨ

LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC BỘ MÔN MĨ THUẬT

Khóa 4 (2017 - 2019)

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phạm Minh Phong

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 11 tháng 11 năm 2020

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Tâm quan trọng của Mĩ thuật đã được Nhà điều khắc nổi tiếng người Pháp Huto Ro Tenh đã nói “Thế giới sẽ chỉ hạnh phúc khi mỗi người có một tâm hồn nghệ sĩ”. Từ đó cho thấy vai trò vô cùng quan trọng của dạy học Mĩ thuật cho học sinh tiểu học biết cảm thụ nét đẹp trong tạo hình.

“Trong bối cảnh thế giới đang chuyển từ nền kinh tế công nghiệp sang nền kinh tế tri thức. Giáo dục và đào tạo ngày càng giữ vai trò quan trọng đối với mỗi quốc gia trong nền kinh tế tri thức. Đất nước ta đang trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá và hội nhập kinh tế quốc tế. Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng vai trò của giáo dục và đào tạo. Văn kiện Đại hội X” khẳng định: “Giáo dục và đào tạo cùng với khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu, là nền tảng và động lực thúc đẩy công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước”.(Đại hội X-2006).Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế” [2] đã khẳng định: “Xây dựng nền giáo dục mở, thực học, thực nghiệp, dạy tốt, học tốt, quản lý tốt; có cơ cấu và phương thức giáo dục hợp lý, gắn với xây dựng xã hội học tập; bảo đảm các điều kiện nâng cao chất lượng; chuẩn hóa, hiện đại hóa, dân chủ hóa, xã hội hóa và hội nhập quốc tế hệ thống giáo dục và đào tạo;...”. “Việc đầu tư cho con người để phát triển nền kinh tế xã hội là vấn đề cấp thiết và sống còn của mỗi quốc gia. Việt Nam cũng không nằm ngoài xu thế chung đó. Giáo dục là nhân tố quan trọng trong phát triển kinh tế xã hội của quốc gia. Giáo viên là nhân tố quan trọng góp phần quyết định trong việc bảo đảm chất lượng giáo dục.”

Là giáo viên đã tham gia dạy học môn mĩ thuật lâu năm. Bản thân tôi nhận thấy phương pháp dạy học theo nhóm rất bổ ích nếu đem áp dụng trong dạy học mĩ thuật.

Trong đó, nhà trường xác định việc đổi mới phương pháp dạy học là việc làm thiết yếu và quan trọng nhất. Bởi nguyên tắc vàng trong dạy học ở Tiểu học là: Nhẹ nhàng, thoải mái, giờ học hiệu quả, học sinh hứng thú học tập. Thực hiện đổi mới giáo dục trên tinh thần chỉ đạo của Đảng, Nhà nước thời gian vừa qua trường Tiểu học Gia

Đức đã tích cực đổi mới phương pháp dạy học. Tuy nhiên, trên thực tế đối với môn Mĩ thuật hiện nay việc đổi mới phương pháp dạy học còn nhiều hạn chế, xuất phát từ nguyên nhân chủ quan và khách quan như lớp học khá đông, học sinh tiểu học nông thôn đa phần còn nhút nhát, kiểm tra đánh giá còn nặng về điểm số. Đặc biệt, giáo viên sợ chấy giáo án, ngại vận dụng các phương pháp dạy học mới. Với môn Mĩ thuật ở tiểu học lấy giáo dục thẩm mĩ làm nhiệm vụ chủ yếu, đặc thù của môn học là phát huy tích cực cá nhân, thể hiện cái tôi, cái riêng của từng học sinh..., nhưng với lứa tuổi học sinh tiểu học để thể hiện đầy đủ một vấn đề, cụ thể để hoàn thiện một bài vẽ trong tiết mĩ thuật ở tiểu học quy định thời gian từ 35 đến 40 phút khó có thể thể hiện đầy đủ về bố cục, màu sắc, ý tưởng. Do vậy, lựa chọn và vận dụng phương pháp dạy học phù hợp có vai trò quan trọng đến hiệu quả dạy học. Dạy học theo nhóm là hình thức giảng dạy đặt học sinh vào môi trường học tập tích cực, trong đó học sinh được tổ chức thành các nhóm một cách thích hợp. Trong nhóm học sinh được khuyến khích thảo luận và hướng dẫn làm việc hợp tác với nhau. Đem lại cho học sinh cơ hội sử dụng các kiến thức và kĩ năng mà các em được lĩnh hội và rèn luyện. Cho phép học sinh diễn đạt những ý tưởng, những khám phá của mình. Vì vậy, vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm cho học sinh trong giờ Mĩ thuật ở tiểu học sẽ đem lại hiệu quả sẽ cao, tạo được hứng thú cho học sinh.

Xuất phát từ lý do nêu trên, tác giả mạnh dạn lựa chọn đề tài: ***“Vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học Gia Đức, Huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng”*** để làm luận văn tốt nghiệp, và góp phần nâng cao chất lượng dạy và học của môn Mĩ thuật.

2. Lịch sử nghiên cứu

Hiện nay, đã có một số công trình nghiên cứu về các phương pháp dạy học bộ môn Mĩ thuật như là :

Tôn Thị Tâm, (2014), *Dạy học theo hướng lấy học sinh làm trung tâm, Chương trình Giáo dục - ChildFund tại Việt Nam*. Nghiên cứu đã đưa ra biện pháp dạy học lấy người học làm trung tâm trên các khía cạnh đổi mới phương pháp, hình thức trong đó có cả phương pháp học nhóm.

Nguyễn Thu Tuấn, *Giáo trình Phương pháp dạy học Mĩ thuật (1+2)*, Nxb Đại học sư phạm. Kết quả nghiên cứu đã đánh giá thực trạng và đề xuất biện pháp để dạy học Mĩ thuật cho các lứa tuổi đặc

biệt là lứa tuổi học sinh phổ thông. Nguyễn Thị Đông (2016), *Phương pháp dạy học Mĩ thuật 1*, Hà Nội Nguyễn Thị Nhung (2016), *Học Mĩ thuật theo định hướng phát triển năng lực lớp 1*, Nxb Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

Kristian Pedersen, Đan Mạch (2006), *Lí thuyết chung về năm lĩnh vực năng lực*.

Trong công trình nghiên cứu: “Nâng cao chất lượng giờ bài tập, thảo luận môn học Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin theo phương thức đào tạo tín chỉ”, tác giả Lê Bình Phương Luân cho rằng ở bậc đại học, giờ thảo luận là hình thức cơ bản có ý nghĩa quan trọng trong quá trình tổ chức dạy học trong đó HS được thảo luận những vấn đề khoa học có liên quan đến môn học dưới sự hướng dẫn của GV.

Nghiên cứu về quy trình tiến hành thảo luận nhóm được nhiều tác giả bàn đến. thảo luận nhóm có thể diễn ra theo 2 bước: 1. Chuẩn bị nội dung; 2. Tổ chức thực hiện, hay 3 bước: 1. Giao nhiệm vụ, chia nhóm và lập kế hoạch tổ chức; 2. Tổ chức điều hành và dẫn dắt; 3. Tổng hợp, phân tích ý kiến, đánh giá và kết luận. Thảo luận nhóm cũng có thể được tiến hành theo 6 bước cụ thể: Một là chia nhóm theo hai cách thức cơ bản là chia theo danh sách của GV hay HS tự chọn nhóm. Hai là, giao đề tài. GV có thể giao theo số thứ tự đề tài tương ứng với thứ tự nhóm hoặc cho nhóm bốc thăm. Ba là, hướng dẫn làm việc nhóm. Bốn là, tiến hành thảo luận nhóm và trình bày kết quả. Năm là, đánh giá chất lượng làm việc nhóm. Sáu là, xử lý những vấn đề phát sinh.

Bên cạnh đó, cũng có nhiều công trình là các luận văn, luận án, bài báo khoa học nghiên cứu về việc sử dụng Phương pháp thảo luận nhóm trong dạy học ở các môn học khác nhau. Có thể kể ra ở đây một số công trình như: luận án *Phương pháp thảo luận nhóm trong dạy học môn Khoa học xã hội bậc Tiểu học* của Bùi Thị Thanh Huyền; luận văn thạc sĩ *Vận dụng phương pháp thảo luận nhóm trong dạy học môn Lịch sử trường Trung học cơ sở huyện Ninh Giang* của tác giả Huỳnh Thị Phương Như; luận văn thạc sĩ *Sử dụng phương pháp thảo luận nhóm trong dạy học môn Tiếng Anh nhằm phát triển kĩ năng giao tiếp tiếng Anh trường THPT huyện Định Hóa, Tuyên Quang* của Đoàn Thị Hồng Nhung , *kỹ năng tổ chức dạy học theo nhóm* của tác giả Thái Thị Hòa Bình , *một số kinh nghiệm dạy*

học theo nhóm của tác giả Nguyễn Thị Hoa ,*hiệu quả học theo nhóm trong các môn học ở Tiểu học* của tác giả Đoàn Thị Lệ Thu

Tuy nhiên theo tìm hiểu của cá nhân tôi chưa có tài liệu nào đề cập cụ thể đến đề tài: "***Vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn mỹ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng***". Để nâng cao hiệu quả dạy học môn Mỹ thuật và đây cũng là điểm mới về nội dung nghiên cứu luận văn của tôi.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu cơ sở lý luận cùng thực trạng về việc vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề của Trường Tiểu học Gia Đức hiện nay. Từ đó, đề xuất những biện pháp phù hợp nhằm nâng cao chất lượng dạy học môn Mỹ thuật.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn của đề tài.

Nghiên cứu thực trạng vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn mỹ thuật Trường Tiểu học Gia Đức.

Đề xuất nội dung và phương pháp dạy học theo chủ đề môn Mỹ thuật bậc tiểu học.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu chính của luận văn là vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn Mỹ thuật tại trường Tiểu học cụ thể là HS khối 5 trường tiểu học Gia Đức, Huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Nội dung và phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong chương trình dạy học Mỹ thuật ở bậc tiểu học và là HS khối 5 trường tiểu học Gia Đức

Không gian: Trường Tiểu học Gia Đức, Huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng

Thời gian: Năm học 2018 – 2019.

5. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng các phương pháp nghiên cứu chính, cụ thể như sau:

Nghiên cứu tài liệu: Tổng thuật các văn bản về hoạt động dạy học nói chung và dạy học môn Mỹ thuật nói riêng, các chiến lược

phát triển giáo dục trong giai đoạn tới; các tài liệu khoa học liên quan đến vấn đề dạy học nhóm.

Phân tích, tổng hợp, khái quát hóa lí luận để xây dựng hệ thống lí luận và căn cứ lí luận làm cơ sở cho việc nghiên cứu thực tiễn.

Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi: Sử dụng bảng hỏi để khảo sát điều tra xã hội học dành cho đối tượng chính của luận văn.

Phương pháp quan sát: Quan sát việc quản lý bồi dưỡng năng lực chuyên môn, nghiệp vụ cho giáo viên nơi đề tài được triển khai nghiên cứu.

- **Phương pháp thực nghiệm:** Nhằm khảo sát đánh giá tính cần thiết và khả thi của các biện pháp đã đề xuất

6. Những đóng góp của luận văn

* *Về mặt lý luận:*

Bổ sung một số vấn đề lý luận về dạy học nhóm trong các chủ đề môn Mĩ thuật.

Luận văn góp phần làm phong phú hơn về mặt lý luận, giải pháp nâng cao chất lượng giảng dạy bộ môn Mĩ thuật cho học sinh và chỉ ra những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng giảng dạy môn học Mĩ thuật cho học sinh tiểu học.

* *Về mặt thực tiễn:*

Làm rõ thực trạng vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng và đánh giá những yếu tố ảnh hưởng đến thực trạng đồng thời đề xuất được một số giải pháp nhằm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy đối với bộ môn Mĩ thuật cho học sinh tiểu học.

Những kết quả nghiên cứu là tài liệu tham khảo bổ ích để vận dụng trong quá trình giảng dạy (soạn giáo án, đổi mới phương pháp giảng dạy...), nhằm nâng cao chất lượng đào tạo học sinh cấp tiểu học.

7. Bố cục của luận văn.

Ngoài Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo, Phụ lục, Luận văn gồm 3 chương.

Chương 1: Cơ sở lý luận về vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề môn Mĩ thuật trường tiểu học.

Chương 2: Thực trạng về việc vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm tại trường tiểu học Gia Đức, huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng

Chương 3: Giải pháp vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO NHÓM VÀO CÁC CHỦ ĐỀ TRONG MÔN MỸ THUẬT BẬC TIỂU HỌC

1.1. Một số khái niệm

1.1.1. *Dạy học*

Dạy học là hai mặt của một quá trình luôn tác động qua lại, bổ sung lẫn nhau, quyết định lẫn nhau thông qua những hoạt động cộng tác nhằm tạo cho người học phát huy tất cả những khả năng phát triển trí tuệ, và góp phần hoàn thiện nhân cách bản thân. Bản chất của quá trình dạy học là một hệ thống toàn vẹn bao gồm ba thành tố cơ bản là khái niệm khoa học (nội dung dạy học), học và dạy.

1.1.2. *Dạy học Mỹ thuật*

Vậy việc dạy học Mỹ thuật là gì? Theo quan điểm cá nhân thì dạy học Mỹ thuật có nhiều cách hiểu khác nhau tùy thuộc vào đối tượng dạy và đối tượng học.

1.1.3. *Phương pháp dạy học theo nhóm*

Thảo luận nhóm là một trong những PPDH được sử dụng đối với các nhóm học tập trong đó nhóm lớn (lớp học) được chia thành những nhóm nhỏ để tất cả các thành viên trong lớp đều được thảo luận về một chủ đề cụ thể và đưa ra ý kiến chung của nhóm mình về vấn đề đó.

1.2. Các phương pháp thường áp dụng trong dạy học Mỹ thuật

1.2.1. *Các phương pháp dạy học*

Mặc dù chưa có ý kiến thống nhất về định nghĩa PPDH, các tác giả đều thừa nhận rằng, PPDH có những dấu hiệu đặc trưng sau đây:

- + Nó phản ánh sự vận động của quá trình nhận thức của học sinh nhằm đạt được mục đích đặt ra.

- + Phản ánh sự vận động của nội dung đã được nhà trường quy định.

- + Phản ánh cách thức thông tin giữa thầy và trò.

- + Phản ánh cách thức điều khiển hoạt động nhận thức: kích thích và xây dựng động cơ, tổ chức hoạt động nhận thức và kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động.

Có thể thấy, mỗi PPDH có những ưu nhược, điểm nhất định không có phương pháp nào là vạn năng. Do vậy, GV cần căn cứ vào đặc điểm bài dạy, độ tuổi từ áp dụng PPDH phù hợp, sẽ phát huy tính tích cực của HS và hiệu quả dạy học.

1.2.2. Các phương pháp dạy học Mĩ thuật truyền thống

Việc sử dụng PPDH tùy thuộc về đặc điểm tâm lý người học và môn học. Đối với môn Mĩ thuật có đặc thù riêng và việc sử dụng PPDH môn Mĩ thuật cũng được vận dụng từ phương pháp truyền thống đến PPDH tích cực.

Khác với các môn học, Mĩ thuật đòi hỏi về khả năng cảm thụ và khả năng sáng tạo để thể hiện hình mẫu, màu sắc cho phù hợp. Do vậy, căn cứ vào đặc thù bộ môn, GV vận dụng phương pháp dạy học trên đặc điểm môn học và đối tượng HS.

1.2.3. Các phương pháp dạy học Mĩ thuật hiện đại

Phương pháp dạy học nhóm: GV có thể xây dựng, thiết kế nhóm, mỗi nhóm. Để giải quyết vấn đề, HS tương tác cùng nhóm bạn để giải quyết nhiệm vụ đặt ra dưới sự hướng dẫn của GV, HS sẽ phát huy cao nhất khả năng làm việc, tăng cường sự tham gia tích cực của mỗi cá nhân, nhằm phát triển năng lực lãnh đạo và tính tích cực của người học.

Phương pháp dạy học theo hợp đồng: Phương pháp dạy học theo hợp đồng đây là một cách dạy học khác với dạy học truyền thống. Thay vì giảng bài người dạy giao nhiệm vụ cho mỗi cá nhân trong lớp cam kết hoàn thành các nhiệm vụ một cách chủ động, tích cực và tự giác.

Phương pháp dạy học giải quyết vấn đề: Phương pháp dạy học giải quyết vấn đề là cách tổ chức cho người học cách đặt và giải quyết các vấn đề cụ thể có liên quan đến nội dung bài học. Sau khi giải quyết vấn đề người học sẽ thu được những kiến thức mới hoặc có thái độ tích cực.

1.3. Vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học

1.3.1. Đặc điểm học sinh tiểu học

Đặc điểm sinh lý và tâm lý: Đặc điểm về mặt sinh lý Hệ xương còn nhiều mô sụn, xương sống, xương hông, xương chân, xương tay đang trong thời kỳ phát triển nên chưa cứng cáp... Đặc điểm tâm lý: Nếu như ở bậc mầm non hoạt động chủ đạo của trẻ là vui chơi, thì đến tuổi tiểu học hoạt động chủ đạo của trẻ đã có sự thay đổi về chất, chuyển từ hoạt động vui chơi sang hoạt động học tập.

1.3.2. Tầm quan trọng của phương pháp học nhóm

Dạy học nhóm còn được gọi là: Dạy học hợp tác, Dạy học theo nhóm nhỏ, ở đó HS trong một lớp học được chia thành các nhóm

nhỏ, và với một khoảng thời gian giới hạn, mỗi nhóm tự giác hoàn thành các nhiệm vụ học tập trên cơ sở theo sự phân công của GV và hợp tác làm việc. Kết quả thu được của nhóm sau đó sẽ trình bày và đánh giá trước toàn lớp.

1.3.3. Mục tiêu vận dụng phương pháp dạy học nhóm trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học

Có kiến thức ban đầu về Mĩ thuật, hình thành những hiểu biết cơ bản, cần thiết về đường nét, hình khối, đậm nhạt, màu sắc, bố cục.

Hiểu biết sơ lược về Mĩ thuật Việt Nam.

Rèn luyện kỹ năng quan sát, qua đó phát triển tư duy, trí tưởng tượng, sáng tạo....

1.3.4. Nội dung vận dụng phương pháp dạy học nhóm vào các chủ đề trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học

Hướng dẫn HS vẽ biểu cảm "chân dung tự họa".

Tổ chức nhóm cho HS tạo hình 3D liên kết của các hình khối

Hướng dẫn và rèn luyện cho HS vẽ theo nhạc.

Tổ chức cho nhóm HS tạo hình 3D trong chủ đề "Sáng tạo với những chiếc lá".

Hướng dẫn HS cách thức tạo hình 3D, "vẽ cùng nhau và sáng tạo câu chuyện".

Tạo nhóm cho HS vẽ cùng nhau và sáng tác câu chuyện, tiếp cận theo chủ đề)...

1.3.5. Quy trình vận dụng dạy học nhóm trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học

Bước 1. Làm việc chung cả lớp

Bước 2. Làm việc theo nhóm

Bước 3. Thảo luận, tổng kết trước toàn lớp

1.3.6. Hình thức vận dụng dạy học nhóm trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học

Nhóm được thành lập theo chủ đề học tập môn Mĩ thuật như: Nhóm tiến hành Màu sắc trong trang trí; Nhóm phụ trách vẽ tĩnh vật; Nhóm tạo dáng và trang trí đồ vật; Nhóm thực hiện vẽ quê hương em,...

Các nhóm ngẫu nhiên: Bằng cách đếm số, phát thẻ, gấp thăm, sắp xếp theo màu sắc,...

Nhóm ghép hình: Xé nhỏ một bức tranh hoặc các tờ tài liệu cần xử lý, các HS được phát mẫu xé nhỏ, những HS ghép thành bức tranh hoặc tờ tài liệu đó sẽ tạo thành nhóm.

Các nhóm với những đặc điểm chung: Ví dụ: Tất cả những hs cùng sinh ra trong mùa đông, mùa xuân, mùa hè hoặc mùa thu sẽ tạo thành nhóm.

Phân chia nhóm theo năng lực học tập khác nhau: Xử lý các bài tập cơ bản, những HS đặc biệt giỏi sẽ nhận được thêm những bài tập bổ sung.

Nhóm với các bài tập khác nhau: Nhóm vẽ hoa, lá; Chép họa tiết trang trí dân tộc; Vẽ đơn giản hoa, lá; Trang trí lọ hoa; Tạo dáng và trang trí chậu cảnh.

1.3.7. Ưu điểm và hạn chế khi vận dụng dạy học nhóm trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học

1.3.7.1. Ưu điểm

“Phát huy tính tích cực của HS: Yêu cầu mỗi HS cần chủ động thực hiện các nhiệm vụ được giao và nhiệm vụ của nhóm nhỏ.

PPDH theo nhóm phát huy được tính tích cực, tinh thần trách nhiệm của HS. Điều đó được thể hiện ngay từ khâu chuẩn bị nhiệm vụ GV giao cho khi ở nhà.

Tăng cường sự tự tin cho HS.

1.3.7.2. Hạn chế

Việc chia nhóm và quản lý nhóm không hợp lý sẽ dẫn đến tình trạng nhiệm vụ của nhóm chỉ tập trung vào một số HS chủ động, tích cực, nhiệt tình.

Kết quả làm việc của mỗi nhóm chính là tập hợp ý kiến của tất cả các thành viên trong nhóm. Tuy nhiên dễ xảy ra tình trạng ý kiến quá phân tán hoặc mâu thuẫn gay gắt với nhau dẫn đến kéo dài thời gian, ảnh hưởng đến việc tổ chức dạy học của GV.

Tiểu kết

Chương 1 của luận văn đã khái niệm được dạy học, dạy học Mĩ thuật, dạy học Mĩ thuật theo phương pháp truyền thống, dạy học Mĩ thuật theo hướng tích cực ở Tiểu học. Khái quát được một số phương pháp dạy học đã và đang thực hiện trong quá trình dạy học.

Để phát huy được tính tích cực của học sinh thì ngoài việc thay đổi, đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học thì giáo viên cần kết hợp với các phương pháp dạy học tích cực.

Chương 2

THỰC TRẠNG VỀ VIỆC VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO NHÓM TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC GIA ĐỨC, HUYỆN THỦY NGUYÊN THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG

2.1. Khái quát về Trường Tiểu học Gia Đức

Trường Tiểu học Gia Đức tại địa chỉ: Thôn 3, Xã Gia Đức, Huyện Thủy Nguyên, Hải Phòng. Xã Gia Đức có diện tích 10,2 km², dân số năm 1999 là 4763 người, mật độ dân số đạt 467 người/km². Toàn xã có 13 xóm, địa bàn rộng nhưng giao thông tương đối thuận tiện. Dân cư sống chủ yếu bằng kinh tế nông nghiệp.

2.1.1. *Đội ngũ cán bộ giáo viên, giáo viên Mĩ thuật*

Về đội ngũ cán bộ giáo viên:

+ Ưu điểm: Đội ngũ cán bộ giáo viên trong trường đều có độ tuổi trung bình. Các thầy cô có độ tuổi dao động từ 28 - 47 tuổi. Đây cũng là một lợi thế về đội ngũ cán bộ của nhà trường. Với sức trẻ và lòng nhiệt huyết của mình các cán bộ giáo viên luôn có ý thức tự bồi dưỡng và hoạt bát trong công tác dạy và học.

Đội ngũ cán bộ giáo viên được ban lãnh đạo quan tâm, thường xuyên được bồi dưỡng bởi các lớp tập huấn (ngắn hạn và dài hạn), tạo điều kiện để giáo viên có thể tham gia các cuộc thi cấp huyện, tỉnh, thành phố...

2.1.2. *Cơ sở vật chất*

Trường có các tòa nhà cao tầng, trong đó được bố các phòng học đạt chuẩn về chất lượng. Các tòa nhà đều có chiều cao vừa phải và an toàn với học sinh. Các phòng học đều được bố trí hợp lí tận dụng tối đa nguồn sáng tự nhiên, đảm bảo sức khỏe học đường cho các con.

2.1.3. *Mục tiêu và định hướng phát triển của nhà trường*

“Mục tiêu giáo dục là phát triển toàn diện con người có đạo đức, tri thức, văn hóa, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, có ý thức công dân, có lòng yêu nước, tinh thần dân tộc, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, phát huy tiềm năng, sáng tạo của mỗi cá nhân.

2.1.4. *Đặc điểm học sinh của Trường Tiểu học Gia Đức*

Giống như các trường tiểu học, HS trường Tiểu học Gia Đức cũng có độ tuổi từ 6 đến 11 tuổi. HS trường Tiểu học Gia Đức có tác phong nhanh nhẹn, có truyền thống hiếu học các em có thể tiếp cận

nhau với các PPDH mới, các phương tiện dạy học hiện đại của giáo viên nên các em dễ dàng chiếm lĩnh tri thức mới.

2.1.5. Nội dung chương trình

Ở cấp tiểu học, chương trình chú trọng hướng dẫn học sinh sử dụng kiến thức mỹ thuật để tìm hiểu, khám phá, biểu đạt cảm xúc Mỹ thuật và thế giới xung quanh. Đổi mới phương pháp dạy học mỹ thuật theo hướng tiếp cận năng lực là trọng tâm của Chương trình.

2.1.6. Vai trò của giáo viên

Để thực hiện tốt chương trình giảng dạy môn Mỹ thuật, vai trò của người giáo viên vô cùng quan trọng:

- GV có trách nhiệm tạo cho HS môi trường an toàn và tự tin, ở đó HS muốn tự mình tham gia vào quá trình học tập thông qua đó các em có được những hiểu biết và kỹ năng mới mà chúng chưa có được.

- GV phải như là một giám đốc dự án:
- + Mục tiêu nào cần đạt cho về kiến thức và kỹ năng?
- + Bắt đầu quy trình giảng dạy như thế nào?
- + Tài liệu nào phù hợp với nội dung và phương pháp?
- + Làm thế nào có thể kết nối các hoạt động lại với nhau một cách logic và hiệu quả?
- + Đánh giá chung với yêu cầu thế nào?
- GV phải là người biết cách tổ chức và đánh giá liên tục các quy trình học nhóm để phát triển các năng lực học tập, khả năng sáng tạo và kỹ năng sống ở mỗi HS.

2.2. Thực trạng vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề môn Mỹ thuật tại Trường Tiểu học Gia Đức, huyện Thủy Nguyên

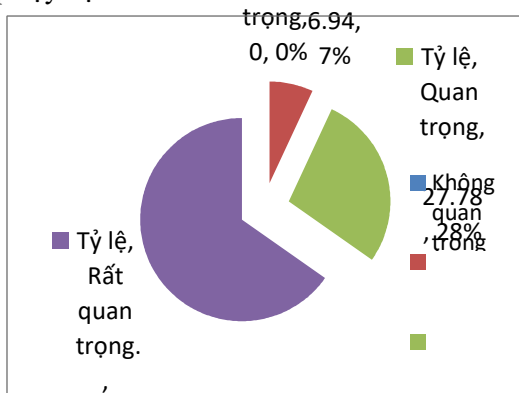
2.2.1. Thực trạng phương pháp dạy học môn Mỹ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức

Bảng 2.1. Thực trạng phương pháp dạy học môn Mỹ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức

TT	Mức độ sử dụng các PPDH	Mức độ thực hiện							
		Yếu		Trung bình		Khá		Tốt	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
1	Dạy học theo nhóm	5	25.0	5	25.0	5	25.0	3	25.0
2	Diễn giảng – minh họa	8	43.8	0	0.0	2	12.5	8	43.8
3	Phát hiện, giải quyết vấn đề	8	43.8	7	40.6	3	15.6	0	0.0
4	Vận dụng công nghệ thông tin	11	62.5	3	15.6	2	9.4	2	12.5
5	Phương pháp thảo luận	5	28.1	6	31.3	5	28.1	2	12.5
6	Phương pháp dạy học thực hành	8	46.9	5	25.0	3	18.8	2	9.4
7	Phương pháp dạy học tình huống	5	25.0	7	37.5	3	15.6	4	21.9
8	Dạy học tình huống	6	5.0	47	39.2	37	30.8	30	25.0
9	Dạy học bằng trò chơi	6	5.0	49	40.8	17	14.2	48	40.0
10	Phương pháp khác:		0.0		0.0		0.0		0.0

2.2.2. Nhận thức về vai trò, ý nghĩa dạy học môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức

Để đánh giá được thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý và giáo viên trường Tiểu học Gia Đức về tầm quan trọng của vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào môn Mĩ thuật, từ đó đánh giá vai trò của nó đối với việc cao hiệu quả dạy học môn Mĩ thuật. Kết quả nhận thức của CB, GV là kim chỉ nam thúc đẩy GV vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề môn Mĩ thuật.

Biểu đồ 2.1. Nhận thức về vai trò, ý nghĩa dạy học môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức

2.2.3. Thực trạng về mục tiêu vận dụng phương pháp dạy học nhóm trong môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức

Mục tiêu là kết quả dự kiến cần đạt. Thực trạng mục tiêu vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề môn Mĩ thuật hiện nay đã đạt các mục tiêu dạy học như thế nào? Chúng tôi đã tiến hành khảo sát thực trạng và kết quả thu được trình bày ở bảng số liệu sau:

Bảng 2.2. Thực trạng về mục tiêu vận dụng phương pháp dạy học nhóm trong môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức

TT	Mục tiêu	Mức độ cần thiết							
		Không cần thiết		Ít cần thiết		Cần thiết		Rất cần thiết	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
1	Có kiến thức ban đầu về Mĩ thuật, hình thành những hiểu biết cơ bản, cần thiết về đường nét, hình khối,	2	12.5	3	15.6	2	9.4	11	62.5

	đậm nhạt, màu sắc, bố cục.								
2	Thực hành các bài vẽ theo mẫu, vẽ trang trí, tập nặn tạo dáng và tích được sơ lược một số tác phẩm Mĩ thuật Việt Nam và thế giới.	3	18.8	4	21.9	5	28.1	6	31.3
3	Bước đầu cảm nhận về đẹp của thiên nhiên, cuộc sống, con người; vẽ đẹp của một số tác phẩm.	1	6.3	3	18.8	5	28.1	8	46.9
4	Hình thành các kỹ năng sống trong lĩnh vực Mĩ thuật;	1	3.1	5	28.1	6	31.3	7	37.5
5	Hiểu biết sơ lược về Mĩ thuật Việt Nam.	1	3.1	6	31.3	2	9.4	10	56.3
6	Hướng dẫn cho HS yêu thích cái đẹp và biết vận dụng vào cuộc sống sinh hoạt, học tập hàng ngày.	0	0.0	6	34.4	6	34.4	6	31.3
7	Rèn luyện kỹ năng quan sát, qua đó phát triển tư duy, trí tưởng tượng, sáng tạo.	0	0.0	5	25.0	8	43.8	6	31.3
8	Phát triển cho HS khả năng tạo hình của cá và năng lực hợp tác nhóm (nhóm 2 hoặc nhóm 4) để tạo nên bức tranh tĩnh vật theo ý thích.	1	3.1	4	21.9	6	31.3	8	43.8

2.2.4. Thực trạng các yếu tố thuận lợi và khó khăn trong vận dụng dạy học theo nhóm môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức, huyện Thủy Nguyên

Thực trạng vận dụng dạy học theo nhóm môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức, huyện Thủy Nguyên hiện nay có nhiều yếu tố chi phối. Đề tài tập trung tiến hành khảo sát thuộc hai nhóm yếu tố để tìm các mức độ ảnh hưởng, kết quả được thể hiện qua bảng thống kê dưới đây:

Bảng 2.3. Thực trạng các yếu tố thuận lợi và khó khăn trong vận dụng dạy học theo nhóm môn Mĩ thuật tại trường Tiểu học Gia Đức, huyện Thủy Nguyên

TT	Nội dung	Mức độ ảnh hưởng							
		Không ảnh hưởng		Ít Ảnh hưởng		Ảnh hưởng		Rất ảnh hưởng	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
1	Yếu tố thuận lợi								
1.1	GV nhiệt huyết, sáng tạo trong vận dụng phương pháp dạy học	9	50.0	5	25.0	0	0.0	5	25.0

1.2	Ban giám hiệu luôn động viên khích lệ GV đổi mới PPDH	9	50.0	7	37.5	1	6.3	1	6.3
1.3	HS ham học hỏi, chủ động, tích cực khi tham gia học nhóm	7	37.5	5	28.1	6	31.3	1	3.1
1.4	Phụ huynh luôn chuẩn bị đồ dùng học tập cho con về bút, màu, giấy, kéo,...	11	62.5	3	15.6	2	9.4	2	12.5
1.5	Nhà trường luôn dành kinh phí, cơ sở vật chất cho dạy học các chủ đề Mĩ thuật	6	31.3	4	21.9	5	28.1	3	18.8
1.6	GV luôn học hỏi, tự bồi dưỡng để nâng cao kĩ năng sử dụng các PPDH vào dạy học	8	46.9	3	18.8	5	28.1	1	6.3
2	Khó khăn								
2.1	Một số HS do nhút nhát, tự ti ít hoặc ngại không tham gia vào hoạt động chung của nhóm.	1	3.1	6	31.3	2	9.4	10	56.3
2.2	Đặc điểm tâm lý HS chưa ổn định, hay tán, dao động	0	0.0	6	34.4	6	34.4	6	31.3
2.3	Mất nhiều thời gian, khó kiểm soát lớp học	0	0.0	5	25.0	8	43.8	6	31.3
2.4	Sĩ số đông, khó để các nhóm trình bày hết sản phẩm, kết quả của nhóm	1	3.1	4	21.9	6	31.3	8	43.8
2.5	Khi tranh luận, dễ dẫn tới lớp ồn ào, ảnh hưởng đến các lớp khác.	2	9.4	5	25.0	3	18.8	8	46.9
2.6	Thời lượng tiết học ngắn, phối tiết Mĩ thuật, không cho phép đưa nhiều kiến thức, kỹ năng bên ngoài vào bài dạy.	3	18.8	5	28.1	5	28.1	5	25.0
2.7	Trình độ của HS không đồng đều	5	28.1	5	28.1	3	15.6	5	28.1
2.8	Khó đánh giá từng học sinh	1	6.3	3	15.6	6	31.3	8	46.9

Yếu tố thuận lợi:

Yếu tố thuận lợi có tác động lớn đến thực trạng là “Nhà trường luôn dành kinh phí, cơ sở vật chất cho dạy học các chủ đề Mĩ thuật”. Sau đó là: “Phụ huynh luôn chuẩn bị đồ dùng học tập cho con về bút, màu, giấy, kéo,...; GV luôn học hỏi, tự bồi dưỡng để nâng cao kĩ năng sử dụng các PPDH vào dạy học”

Bên cạnh đó, một số yếu tố có ảnh hưởng ít hơn đó là: Phụ huynh luôn chuẩn bị đồ dùng học tập cho con về bút, màu, giấy, kéo,...; Ban giám hiệu luôn động viên khích lệ GV đổi mới PPDH.

Yếu tố khó khăn:

Kết quả khảo sát cho thấy: Có nhiều yếu tố tác động đến thực trạng. Điển hình là:

Mất nhiều thời gian, khó kiểm soát lớp học

Sĩ số đông, khó để các nhóm trình bày hết sản phẩm, kết quả của nhóm

Khó đánh giá từng học sinh

Một số HS do nhút nhát, tự ti ít hoặc ngại không tham gia vào hoạt động chung của nhóm.

Đặc điểm tâm lý HS chưa ổn định, hay phân tán, dao động.

2.3. Đánh giá chung về vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học Gia Đức, huyện Thủy Nguyên

2.3.1. Ưu điểm

Về mặt tích cực, sau khi phân tích kết quả khảo sát, chúng tôi nhận thấy hầu hết GV cho rằng cần thiết vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề dạy học môn Mĩ thuật.

Về việc chuẩn bị cho thảo luận nhóm đã được GV sử dụng, phân tích chương trình và nội dung môn học để xây dựng chủ đề thảo luận.

Trong tổ chức vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học Gia Đức, GV đã kết hợp linh hoạt PPDH này với một số phương pháp khác như trực quan, nêu và giải quyết vấn đề.

GV Mĩ thuật trong nhà trường luôn nỗ lực, cố gắng trong đổi mới PPDH nhằm phát huy tính tích cực của người học, đảm bảo chất lượng đầu ra của việc dạy học. Về theo nhóm là một trong những phương pháp được GV lựa chọn để đạt được mục tiêu nói trên.

Hoạt động hợp tác trong nhóm sẽ làm cho từng thành viên quen dần với sự phân công hợp tác trong lao động xã hội, hiệu quả học tập sẽ tăng lên nhất là lúc phải giải quyết những vấn đề gay gắt, lúc xuất hiện thật sự nhu cầu phối hợp giữa các cá nhân để hoàn thành công việc.

2.3.2. Hạn chế

- Độ tuổi HS tiểu học chưa tập trung, dễ sao nhãng nên việc lập nhóm, đánh giá nhóm đôi khi là khó khăn đối với GV.

- Do điều kiện cơ sở vật chất của một số trường chưa đầy đủ, nên việc áp dụng theo phương pháp tích cực chưa cao.

- GV chưa khắc phục được nhận thức, thói quen dạy học truyền thống, nặng về lý thuyết coi nhẹ thực hành ứng dụng.
- Đa phần HS dễ phân tán, thêm vào đó các em nghĩ là môn phụ nên không đầu tư, suy nghĩ, sáng tạo, hoàn thành nhiệm vụ nhóm.

Tiểu kết

Tổ chức dạy học môn MT ở trường TH Gia Đức áp dụng phương pháp dạy học Đan Mạch, đây là phương pháp dạy học phát huy tính tích cực chủ động của học sinh, lấy HS làm trung tâm, kích thích sự tương tác, tư duy sáng tạo và phát triển nhận thức của học sinh. Từ đó, các em có thể hình thành và phát triển các năng lực cốt lõi và năng lực thành phần.

PPDH nhóm là một trong những PPDH hiện đại trong đó có sự tiếp xúc trực diện, tự do trao đổi ý tưởng và sự phụ thuộc tích cực của các thành viên trong nhóm nhằm giải quyết nhiệm vụ chung toàn nhóm. Điều đó chứng tỏ rằng, bản thân phương pháp này trong quá trình thực hiện đã phát triển những năng lực rất cần thiết cho người học như năng lực giao tiếp, hợp tác, tự học, tư duy sáng tạo... Tuy nhiên, để phương pháp dạy học theo nhóm thực sự hiệu quả trong dạy học cần chú ý đến nhiều yếu tố cả về phía người dạy và người học cũng như các điều kiện thực hiện như thiết bị dạy học, không gian học tập và nguồn học liệu.

Chương 3

GIẢI PHÁP VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO NHÓM VÀO CÁC CHỦ ĐỀ TRONG MÔN MĨ THUẬT TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC GIA ĐỨC, HUYỆN THỦY NGUYÊN THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG

3.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp

3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo phù hợp với thực tiễn

Nguyên tắc từ thực tiễn đảm bảo phù hợp với HS, GV và điều kiện của nhà trường cũng như yêu cầu, nội dung môn Mỹ thuật bậc tiểu học hiện nay.

3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính giáo dục

Dạy học môn Mỹ thuật nói chung phải tuân thủ những nguyên tắc, quy trình của phương pháp dạy học tích cực, đó là tổng hợp những cách thức, biện pháp chủ động, tích cực của chủ thể dạy

đến chủ thể học, phản ánh những đặc điểm, yêu cầu của quá trình sư phạm nói chung và của phương pháp dạy học tích cực nói riêng.

3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa

Các biện pháp được đề xuất phải xuất phát từ chính ưu điểm, hạn chế thực trạng cũng như kế thừa thành quả đạt được trong vận dụng các PPDH tích cực khác vào dạy học môn Mĩ thuật.

3.2. Một số biện pháp vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề trong môn Mĩ thuật tại trường tiểu học Gia Đức

3.2.1. Thiết kế chủ đề dạy học môn Mĩ thuật phù hợp với trường tiểu học Gia Đức

3.2.1.1. Mục tiêu thực hiện biện pháp

3.2.1.2. Cách thực hiện biện pháp

3.2.2. Lập kế hoạch dạy học thực hiện bảy quy trình mĩ thuật theo phương pháp nhóm vào các chủ đề dạy học môn Mĩ thuật

3.2.2.1. Mục tiêu thực hiện biện pháp

3.2.2.2. Cách thực hiện biện pháp

Xây dựng kế hoạch là dự kiến hệ thống những công việc phải làm, những mục tiêu cần đạt và phương án (biện pháp) để thực hiện mục tiêu.

Từ đó, có thể hiểu lập kế hoạch phát triển chương trình là dự kiến hệ thống các mục tiêu cần đạt được trên HS, xác định và lựa chọn nội dung, phương pháp dạy học để thực hiện mục tiêu trong một khoảng thời gian nhất định và lên kế hoạch đánh giá việc thực hiện chương trình trong khoảng thời gian đó.

Khi xây dựng kế hoạch thực hiện PPDH theo nhóm chú trọng tính thực tiễn, hiệu quả, tính đồng bộ, phù hợp với mục tiêu và thực hiện chương trình dạy học môn Mĩ thuật tiểu học và chú ý:

- Phân tích thực trạng PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật.
- Phân tích ưu điểm, nhược điểm PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật.
- Phân tích chủ đề, bài dạy, đặc điểm khối dạy.
- Xác định các nguồn lực, các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình thực hiện PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật; những thế mạnh, hạn chế, yếu kém, những thuận lợi và khó khăn đối với hoạt động thực PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật nhằm thu thập thông tin làm cơ sở cho việc xây dựng kế hoạch PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật phù hợp, khả thi.

- Xác định các công việc cần thực hiện trong thực hiện PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật.

- Xác định thời gian hoàn thành từng công việc cụ thể theo trình tự và hoàn thành việc thực hiện PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật.

- Rút kinh nghiệm, chỉ ra những vấn đề tồn tại hạn chế trong thực PPDH theo nhóm môn Mĩ thuật lần trước để khắc phục và tránh gặp phải trường hợp tương tự.”

3.2.3. Xây dựng bầu không khí lớp học thân thiện, tạo hứng thú học tập cho học sinh thông qua các hoạt động thi đua, trò chơi, hoạt động nhóm.

3.2.3.1. Mục tiêu thực hiện biện pháp

3.2.3.2. Cách thức thực hiện biện pháp

** Xây dựng quy trình dạy học theo nhóm:*

STT	CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH
1	- Xác định hình thức học tập (giao bài tập thực hành hay lí thuyết...theo nhóm)
2	- Chia nhóm.
3	- Đặt tên nhóm.
4	- Cử nhóm trưởng, thư kí, phân công công việc cho các thành viên.
5	- Sắp đặt vị trí nhóm.
6	- Giao công việc cụ thể cho nhóm.
7	- Nêu nhiệm vụ, nội dung công việc.
8	- Đề xuất thời gian thực hiện.
9	- Yêu cầu thực hiện.
10	- Chuẩn bị những nhận xét bổ xung và tổng kết đối với từng nội dung hoặc toàn bài.

3.2.4. Phối hợp hiệu quả phương pháp dạy học theo nhóm cùng phương pháp dạy học, kỹ thuật dạy học tích cực khác

3.2.4.1. Mục tiêu, ý nghĩa

“Đối tượng dạy học phần môn Mĩ thuật bậc tiểu học là HS có độ tuổi nhỏ, nhanh nhớ, nhanh quên. Do vậy, sử dụng PPDH theo nhóm giúp HS chủ động tìm tòi, khám phá kiến thức nên tạo được sự thích thú, khơi dậy niềm đam mê trong việc tìm kiến thức và từ

đó HS sẽ hiểu biết nhiều hơn và chủ động tìm tòi và khám phá kiến thức mới giúp HV tư duy chủ động thay vì tư duy thụ động lối cũ chỉ nghe thầy giảng, lĩnh hội kiến thức một chiều.”

3.2.4.2. Cách thức thực hiện biện pháp

Phối hợp phương pháp thảo luận nhóm với phương pháp nêu vấn đề

*“Phối hợp phương pháp hóm với phương pháp dạy học dự án
Kết hợp phương pháp dạy học theo cùng các kỹ thuật dạy học:*

** Phương pháp dạy học áp dụng kỹ thuật giao nhiệm vụ:”*

- Giao nhiệm vụ phải cụ thể, rõ ràng:

+ Nhiệm vụ giao cho cá nhân/nhóm nào?

+ Nhiệm vụ là gì?

+ Địa điểm thực hiện nhiệm vụ ở đâu?

+ Thời gian thực hiện nhiệm vụ là bao nhiêu?

+ Phương tiện thực hiện nhiệm vụ là gì?

+ Sản phẩm cuối cùng cần có là gì?

+ Cách thức trình bày/ đánh giá sản phẩm như thế nào?

- Nhiệm vụ phải phù hợp với: mục tiêu hoạt động, trình độ

HS, thời gian, không gian hoạt động và cơ sở vật chất, trang thiết bị

3.3. Triển khai thực nghiệm tại Trường Tiểu học Gia Đức

3.3.1. Những vấn đề chung về thực nghiệm

3.3.1.1. Mục đích thực nghiệm

Đánh giá tính cần thiết và khả thi của các biện pháp đề xuất.

3.3.1.2. Đối tượng, thời gian và không gian thực nghiệm

- Lớp 5A2 (năm học 2018-2019) Trường Tiểu học Gia Đức.

- Thời gian thực nghiệm: 05/09/2018 đến 30/5/2019

- Không gian thực nghiệm: Trường Tiểu học Gia Đức.

3.3.1.3. Nội dung thực nghiệm

Nội dung thực nghiệm là các bài trong phân môn vẽ tranh đề tài ở Sách giáo khoa Mĩ thuật 5. Các bài có nội dung tương đồng hoặc bổ trợ được cho nhau tôi tiến hành gộp chúng lại thành một chủ đề. Tôi áp dụng vào hầu hết các chủ đề trong khối 5. Tuy nhiên trong giới hạn của luận văn, tôi trình bày 1 chủ đề như sau:

3.3.1.4. Quy trình thực nghiệm

Quy trình thực nghiệm tại Trường Tiểu học Gia Đức được diễn ra cụ thể như sau:

Đánh giá thực trạng kết quả dạy học hiện nay

+ Giáo viên tham khảo: “Tài liệu dạy học Mỹ thuật dành cho giáo viên tiểu học” [6], “Học Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực lớp 4” [31] để đưa ra cách xây dựng chủ đề cho phù hợp với bài học và đối tượng người học.

+ Với chủ đề bài học *Sáng tạo với những chiếc lá*, giáo viên xây dựng kế hoạch bài học dựa trên mục tiêu về kiến thức, kỹ năng, thái độ trong bài.

- *Tiến hành các bước thực nghiệm*

Chúng tôi chọn 2 lớp: 5A1 (năm học 2018-2019) là lớp đối chứng và lớp 5A2 (năm học 2018-2019) là lớp thực nghiệm.

Kết quả học tập của 2 lớp đối chứng và thực nghiệm như sau:

Bảng 3.1: Kết quả kiểm tra khảo sát chất lượng đầu năm của lớp 5A1 và 5A2 (năm học 2018-2019)

Lớp/ Sĩ số	Chưa hoàn thành	Hoàn thành	Hoàn thành tốt
5A2: 30 em (Thực nghiệm)	7 (23,4%)	12 (40%)	11 (36,6%)
5A1: 30 em (Đối chứng)	7 (23,4%)	13 (43,3%)	10 (33,3%)

Qua bảng kết quả trên ta nhận thấy năng lực Mỹ thuật ở 2 lớp đều tương đương ngang nhau, thể hiện qua biểu đồ dưới đây:

Sau khi tiến hành khảo sát, bản thân tôi tiến hành thực nghiệm, đưa những biện pháp học nhóm vào tất các chủ đề vào chương trình dạy học mỹ thuật lớp 5A2 (2018-2019). Vì giới hạn luận văn, nên tôi đưa ra 2 bài đã áp dụng thực nghiệm tại lớp.

3.3.2. Các tiêu chí đánh giá

Quy trình dạy học nhóm so với đặc điểm của bài dạy

Đánh giá theo định tính và định lượng được đánh giá theo 3 mức: Chưa hoàn thành, hoàn thành và hoàn thành tốt. Giáo viên dựa vào các tiêu chí có sẵn tổ chức đánh giá học sinh theo 3 mức trên.

3.3.3. Kết quả thực nghiệm

Bảng so sánh kết quả kiểm tra cuối năm của lớp 5A1 và 5A2 (năm học 2018-2019) thể hiện qua 3 mức độ đánh giá: Chưa hoàn thành (Học sinh chưa hoàn thiện xong bài), Hoàn thành (Học sinh đã hoàn thành các tiêu chí trong nội dung bài), Hoàn thành tốt (Học sinh hoàn thành các tiêu chí trong bài rất tốt và sáng tạo).

Bảng 3.2: Kết quả kiểm tra cuối năm của lớp 5A1 và 5A2, năm học 2018 – 2019 (Sau thực nghiệm)

Lớp/ Sĩ số	Chưa hoàn thành	Hoàn thành	Hoàn thành tốt
5A2: 30 em (Thực nghiệm)	13 (43,3%)	15 (50%)	2 (6,7%)
5A1: 30em (Đối chứng)	8 (26,7%)	14 (46,6%)	8 (26,7%)

Tiểu kết

Trong quá trình thực nghiệm sư phạm, thông qua việc tổ chức theo dõi đánh giá quá trình thực hiện dự án của HS, dựa vào kết quả các bài kiểm tra và kết quả đánh giá vận dụng PPD theo nhóm vào các chủ đề dạy học môn Mĩ thuật được hình thành chúng tôi nhận thấy vận dụng PPD theo nhóm tại trường tiểu học Gia Đức đã đạt được mục tiêu phát triển năng lực cho HS, đồng thời đáp ứng được định hướng đổi mới phương pháp dạy và học trong giai đoạn hiện nay.

Bên cạnh đó, trong quá trình dạy học chúng tôi nhận thấy vận dụng PPD theo nhóm vào các chủ đề dạy học môn Mĩ thuật giúp HS hứng thú trong quá trình học tập, HS được trải nghiệm thực tế để lĩnh hội tri thức tạo một không khí học tập sôi nổi, qua đó HS chủ động sáng tạo trong quá trình học tập.

Luận văn hướng đến khẳng định lợi ích của việc vận dụng PPD theo nhóm vào các chủ đề dạy học môn Mĩ thuật. Từ đó triển khai mở rộng dạy học vận dụng PPD theo nhóm vào các chủ đề dạy học môn khác trong chương trình học, trong các khối lớp và ở các môn học khác.

KẾT LUẬN

Mĩ thuật ở bậc tiểu học là môn học có vai trò, ý nghĩa quan trọng. Thế giới của tâm hồn trẻ thơ, biết vui khi làm việc thiện, biết xúc động trước cảnh đẹp của thiên nhiên và tất cả những tình cảm ấy được các em thể hiện bằng ngôn ngữ hội họa để nói lên tình cảm thật của mình về những gì xảy ra trong cuộc sống hằng ngày mà các em trong thấy.

Vì vậy một tiết dạy mỹ thuật thành công không chỉ dựa vào phương pháp dạy mà còn phụ thuộc vào hình thức tổ chức tiết học, cụ thể là hoạt động theo nhóm. Khi hoạt động theo nhóm là khi mà người giáo viên hướng học sinh trở thành những người chủ động giải quyết vấn đề trong quá trình học tập, tạo điều kiện cho học sinh sáng tạo, tiên tạo, hình ảnh hóa và giao tiếp thông qua mỹ thuật một cách tự nhiên.

Chính vì lẽ đó khi giảng dạy Mỹ thuật giáo viên phải biết được đặc tính riêng của từng lứa tuổi, hiểu được những ham mê của các em để làm sao tổ chức nhóm thích hợp, chọn thời điểm thích hợp, tạo lòng ghép vào nội dung từng tiết học sẽ có hiệu quả như mong muốn. Học sinh được học tập, giao tiếp, trao đổi, tranh luận với nhau, chia sẻ và tự phản ánh, đưa ra những ý kiến cá nhân góp ý cùng tập thể sẽ tạo cho các em kỹ năng sống tốt hơn trong cuộc sống hằng ngày. Học sinh biết vận dụng kiến thức vào cuộc sống sinh hoạt hằng ngày, tự do thể hiện ý tưởng, sự sáng tạo qua các nét vẽ, màu sắc và bố cục. Trong những năm gần đây, có rất nhiều chỉ thị mới từ bộ giáo dục về việc triển khai dạy học Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực được triển khai. Tuy nhiên trong quá trình triển khai Trường Tiểu học Gia Đức vẫn còn những hạn chế. Điều đó đã thôi thúc những giáo viên Mỹ thuật như tôi và hệ thống giáo dục Trường Tiểu học Gia Đức nói chung tìm ra những biện pháp nhằm nâng cao dạy học vẽ tranh đề tài theo hướng tích cực. Bằng sự kế thừa, tìm tòi, trải nghiệm và đổi mới chúng tôi đã thực nghiệm thành công vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề đem đến những hiệu quả thật sự trong quá trình học tập của các em học sinh. Cụ thể, luận văn đã đạt được những nhiệm vụ sau:

1. Luận văn đã nêu rõ những vấn đề chung về lí luận dạy học mỹ thuật. Cụ thể như khái niệm về hoạt động dạy học,... Những vấn đề chung về dạy học Mỹ thuật tiểu học cũng được làm rõ. Đây là

những nội dung quan trọng để làm tiền đề vững chắc trong quá trình nghiên cứu luận văn.

2. Trong luận văn đã bàn rõ về thực trạng dạy học theo nhóm vào các chủ đề tại trường Tiểu học Gia Đức. Thực trạng thể hiện ở nội dung giảng dạy, phương pháp giảng dạy, hình thức tổ chức và kiểm tra đánh giá.

3. Từ những thực trạng của việc dạy học vẽ tranh đề tài ở tiểu học và tại Trường Tiểu học Gia Đức, chúng tôi đã đề xuất 4 giải pháp, cụ thể: vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề kết hợp sử dụng các kỹ thuật dạy học tích cực, thông qua phương pháp dạy học theo nhóm tăng cường sử dụng các kỹ thuật dạy học hợp tác và quy trình dạy học Mĩ thuật theo định hướng phát triển năng lực, thường xuyên thay đổi hình thức tổ chức dạy học dạy học theo nhóm trong dạy học theo chủ đề

Các biện pháp bước đầu đã được thực nghiệm thành công. Thành công đó thể hiện qua các kênh đánh giá như: giáo viên, học sinh, các thông tư đánh giá của bộ giáo dục và đào tạo.

Về cơ bản luận văn đã đạt được các mục tiêu và hoàn thành được các nhiệm vụ đặt ra khi tiến hành nghiên cứu. Xét thấy, để vận dụng phương pháp dạy học theo nhóm vào các chủ đề đạt hiệu quả, cần có sự đồng nhất phối hợp thực hiện của các bộ phận liên quan. Đặc biệt là giáo viên, cần linh hoạt trong việc sử dụng các phương pháp dạy học để đạt được kết quả như mong muốn sẽ phát triển dạy học theo nhóm môn Mĩ thuật cho toàn trường.